

တၢ်ကစီၣ်သဘျၢလၢကညီၣ်ဂီၤခွဲးယၢ်ကရူၢ်
လၢဒၣ်ခဲဘၢၣ် ၂၂သီ, ၂၀၀၆န့ၣ် / ခုၣ်အံၣ်အံၣ်က့ၣ် #၂၀၀၆န့ၣ် -F12

တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်ဃုဆူၣ်ဃုစိး, ဒီးမူးဇိပွဲၤဖိတဖၣ်
နအဖဒီးဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်အံၣ်တၢ်ဝံဃၢလၢကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အလိၤဖဲဖၣ်အံၣ်ကီၢ်ဂ့ၢ်ပူၤ

ဖဲဖၣ်အံၣ်ကီၢ်ဂ့ၢ်ပူၤ, ကညီၣ်ကီၢ်စံၣ်ခၢၣ်သးပူၤန့ၣ်, ပယီၤသးပဒိၣ်တဖၣ်မၤယံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အတၢ်ပၤတၢ်ပၤလၢအတၢ်သးလီၢ်သးကွဲၤအဖိခိၣ်ဒီးအတၢ်
ဟူးတၢ်ဂၤလၢကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်, တကတီၢ်ယီၤဟံးန့ၣ်ဝဲကရူၢ်အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ, ကျိၣ်စုးဒီးတၢ်ဘၣ်အိၣ်ဖိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, မၤဆူၣ်မၤစိးက
ရူၢ်, ဒီး မၤဆူၣ်ကရူၢ်လၢကမၤသကိးဒီးအကီၢ်ခိၣ်လၢတၢ်ကကရၢကရီၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ, မူၤစလံၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်ဒုးဟးထီၣ်ကွဲၣ်
အဝဲသ့ၣ်လၢအသဝီဆူၣ်တဖၣ်ကရူၢ်အလီၢ်, မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ကတုထီၣ်ကွဲၤအုနအဖသးတၢ်လီၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ, တကတီၢ်ယီၤဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်
(ခိၣ်ဖၢၣ်ဘီ) ဟူးဂဲၤဝဲလၢနအဖသးအခၢၣ်စးဝဲလီၢ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤတဘျၢတီၤညါ, မၤလဲၤထီၣ်ဝဲဒၣ်သးအတၢ်ပၤတၢ်ပၤလၢအမံၤဟူထီၣ်သၢလီၤဒီး
မၤအာမၤသီတၢ်လၢကရူၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်ဝံဃၢခံၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်မၤပယု, တၢ်မၤယံးထီၣ်တၢ်
ဒီးတၢ်စးလီၤန့ၣ်န့ၣ်အံၣ်သးအမံၤလၢသးပဒိၣ်ခံၣ်ခါဟံးဝဲတၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်, တကကဒီးဘၣ်လၢအတၢ်မၤအာမၤသီအပူၤ
န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မၤဆူၣ်ဝဲလၢပူၤကဘၣ်ဟ့ၣ်စုးဒီးတဟ့ၣ်ဝဲဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အဘူးအလဲလၢအကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်ထီၣ်သီအမူးဖဲဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်
တဖၣ်တူၢ်လီၢ်ဝဲဒၣ်ကရူၢ်အါအါဂီၢ်ဒီးဝဲတက့ၣ်မ့ၢ်ဂဲၤဒီးခွဲၤဝဲတဖၣ်အါအါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၤဖျါတဘျၢအံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်ဒီးမၤနီၣ်မၤယါအိၣ်လၢကညီၣ်ဂီၤခွဲးယၢ်ကရူၢ်ပူၤထၢတၢ်ကစီၣ်ဖိတဖၣ်ဖဲ
အပူၤကွဲၣ်စ့ၤလၢတယံၣ်ဒီးဘၣ်ဖဲ တန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၢလၢမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး ဖၣ်အံၣ်ကီၢ်ဂ့ၢ်ပူၤ, ကညီၣ်ကီၢ်စး (ကွဲၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ) န့ၣ်လီၤ, လီၢ်
ကဝီၤအဝဲအံၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်လီၢ်ဆူၣ်တတီၤလၢနအဖဒီးဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်အသးမ့ၢ်တဖၣ်ဟူးဂဲၤဝဲတပူၤယီၤလၢကပၤကွဲၤဝဲဒၣ်ပူၤကညီၣ်
ဖိတဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖျၢ, တၢ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်အလီၢ်ဒီးစံၣ်လီၢ်ပူၤလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ, ခုၣ်အံၣ်ယုၣ်ဒီးခုၣ်အံၣ်အဲလဲအံၣ်တဖၣ်စ့ၤကိးအိၣ်
ဆိးဝဲဖဲဟီၣ်ကဝီၤအဝဲအံၣ်, ဘၣ်ဆၢအဝဲသ့ၣ် (ခုၣ်အံၣ်ယုၣ်ဒီးခုၣ်အံၣ်အဲလဲအံၣ်) တမၤဝဲတၢ်ဒုးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဘၣ်, ဒီးတမၤစ့ၤကိးဝဲဖဲ
အံၣ်ခဲအံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ, နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်မူအံၣ်ကီၢ်ဒိၣ်နီၣ်မး, မ့ၢ်လၢသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်သဂၢၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ယုဆူၣ်တဖၣ်ခံကပၤ
လၢနအဖဒီးဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ, သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်န့ၣ်ကွဲၣ်အိၣ်လၢပဒိၣ်ပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီး
သးမ့ၢ်ဖုလၢၣ်,ဝံၤဒီးမၤဆူၣ်မၤစိးန့ၣ်သဝီဖဲတဖၣ်လၢကဘၣ်မၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်အပူၤနီၣ်တဘးဘၣ်ဒီးစုလၢအန့ၣ်လၢအသ့ၣ်
ဝဲဒၣ်ရီၤဘၣ်လၢသဝီဖဲတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၤကိးတဟ့ၣ်ဝဲသဝီဖဲနီၣ်တဘးဘၣ်န့ၣ်လီၤ, ပူၤမူၤစလံၤကရူၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၤကိးဘၣ်
တၢ်မၤအာမၤသီဒီးဒုးဟးထီၣ်ကွဲၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအသဝီဒီးဘၣ်ကွဲၤအိၣ်ကွဲၤဝဲလၢတၢ်ဟံးဖိၣ်ကရူၢ်တၢ်လီၢ်ဒ်သိးသးတဖၣ်ကတုထီၣ်
အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤလၢကမၤလဲၤထီၣ်နအဖသးတၢ်လီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ, ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၣ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးအဝဲသ့ၣ်ဒီးတၢ်ဒုးယၢ်အဝဲလၢ
တၢ်ကမၤတအိၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ယုဆူၣ်ယုစိးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၣ်အဖိခိၣ်ဘၣ်ဆၢဟ့ၣ်ဝဲတန့ၣ်ဘၣ်, သဝီဖဲလၢအအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်လီၤဝဲဝဲချံၤလၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢသီလၢသးမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထူး
ထီၣ်ဝဲလၢအကစၢ်ဒီးတၢ်တအိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်, ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၣ်အိၣ်ဟ့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘၣ်အိၣ်ဖိၣ်အိၣ်, တၢ်
အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးကျိၣ်စုးတဖၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဖဲမ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီၤတပါလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲပူၤသးဖဲလၢနအဖဒီးဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်အဂီၢ်, ဝံၤဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၣ်အဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ, လၢတၢ်
သ့ၣ်တဖၣ်အံၣ်အကျါန့ၣ်,ဖဲလၢအပူၤကွဲၣ်စ့ၤလၢ, အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်တၢ်လဲလၢကဘၣ်ဟ့ၣ်စုးဒီးဖဲသ့ၣ်လၢကမၤတၢ်မၤဆူၣ်မၤ
စိးအယီၤဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ်အံၣ်ကွဲၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပူၤလၢကီၢ်ချၢတဖၣ်ဒီးမ့ၢ်ဂဲၤဒီး, ခွဲၤဂဲၤဒီးလၢဝဲတက့ၣ်တဖၣ်လၢကဖဲမၤလၢကပီၤကညီၣ်န့ၣ်ထီၣ်
သီဖဲလၢဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၢၣ် ၁၉သီန့ၣ်လီၤ, မ့ၢ်လၢန့ၣ်သဝီဖဲအါဖျါဘၣ်တၢ်ယုတၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ်အယီၤဒီးပူၤအါဂၤကဘၣ်ဟ့ၣ်အဂီၢ်ကျိၣ်စုးတအိၣ်
အယီၤ, လၢသဝီအါဖျါအဂီၢ်န့ၣ်, အတၢ်ဝံဃၢတဖၣ်ဖျိးထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးဒီးတၢ်ဃုဆူၣ်ဃုစိး

နူဖီသဝီဖိလၢတန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ် ဝးဝးအံၤဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးအဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်မၤတၢ်လၢနအဖ ခကစၢ် အရီၤဘၣ်ကီၢ်ဒီး, ဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်တခါန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲလၢသဝီဖိလၢလီၤကဝီၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤဟံးယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးကဘၣ်မၤပျီကွံာ်တပိုင်လၢသ့ၣ်ထူၣ်ဝၣ်ထူၣ်ခိၣ်ထံး, ဘၣ်ကီၢ်ပျီဝဲဒၣ်သ့ၣ်ဒု ဝၣ်ဒု, ဘၣ်မၤပျီဝဲဒၣ်တၢ်လီၤလၢအသီလၢပုၤကသ့ၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်သ့ၣ်ထူၣ်ပိလၢအသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢသဝီဖိမၤခဲလၢာ်, တဟ့ၣ်ဝဲအပူၤကလံာ်နီတဘးဘၣ်, ရီၤဘၣ်လၢတၢ်ဆါအံၤဝံၤဒီးစ့အထိးနီၤန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤက့ၤဝဲဒၣ်လၢသ့ၣ်မ့ၢ်လၢအပၤဝဲဒၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ်အထၢၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် နအဖအရီၤဘၣ်ထူၣ်ဖဲတန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၢၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးအဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်, မၤပျီကွံာ်တပိုင်ဒီးကျိကွံာ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်ဒု ဝၣ်ဒုတဖၣ်ဒီးပုၤတဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤမၤကျိၣ်စ့နီတဘးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤကညီၣ်ဂီၤစွဲးယၢ်ကဏ္ဍ)

စးထီၣ်လၢ၂၀၀၆န့ၣ် ထီၣ်သီလံာ်လံာ်န့ၣ်, နအဖအသးပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ခါခိၣ်ဖဲလီၤကဝီၤပူၤလၢနအဖအခိၣ်ချ့သးရၢၣ် (၅၄၇), (၅၄၈), ဒီး (၅၄၉) တဖၣ်မၤဆူၣ်မၤစိးဝဲဒၣ်နူဖီသဝီဖိတဖၣ်လၢကဘၣ်သ့ၣ်ဝဲကွဲၤဆူၣ်ပုၤ (ပယီၤကျိၣ်) လၢသဝီဖိအကစၢ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲဒၣ်ဝဲ, ဒီးစးထီၣ်တွံာ်ရဲၣ်လီၤအသးလၢကကျဲကပၤကတၢ်တၢ်, ယုၣ်ဒီးအတၢ်ဟံးလီၤသးလၢကန့ၢ်ကူးက့ၤဘၣ်ဝဲဒၣ်ဝဲချ့, လၢနအဖတဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢသီလၢကါဖဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤလဲၤထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီကလုာ်အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါလၢအဒုးသဆၢၣ်ထီၣ်ပုၤအခံခိဖျိ နအဖခိၣ်နၢ်တဖၣ်ကမၤစ့ၤလီၤအတၢ်ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢပုၤလၢကီၢ်ချ့အသီတဖၣ်, ဒီးဖဲ ၂၀၀၆န့ၣ်ဒီတန့ၣ်ညါန့ၣ်, သဝီဖိလၢတၢ်လီၤကိးပုၤဒီးဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ပူၤဝဲဒၣ်သ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်ကွဲးစူးပုၤအထူၣ်, တကးဘၣ်အဖဲၣ်ညါ ကဘၣ်အံးထွဲကွံာ်ထွဲဝဲဒၣ်ဂုၤဂုၤဒီးကူးက့ၤဝဲချ့လၢသ့ၣ်မ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်တန့ၢ်နီၤန့ၣ်, ဘၣ်ယးဒီးကွဲးစူးပုၤအံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤလၢပဒိၣ်တၢ်ပၤတၢ်ပြးအတၢ်အိၣ်သးအဖီလၢမ့ၢ်လၢဝဲချ့တဖၣ်အလွဲၤဖျါဂုၤမးဒီးထူးန့ၣ်ဝဲဒၣ်ဖိဒိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသ့ၣ်အသး, လၢဝဲချ့သ့ၣ်တဖၣ်အကျိၣ်ဟံးယုၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး Ricin ,လၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်လၢ “အမၤသံတၢ်သုကတၢ်တခါဒ်န့ၣ်ဆၢၣ်အသိးဖဲကဲထီၣ်သးလၢ (Toxic) တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအစုၣ်အဖျါလၢအမၤမူၤတၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢမ့ၢ်တန့ၢ်ညါအံၤ”, တၢ်အစုၣ်အံၤအီၣ်န့ၣ်ဒီး Cyanide , တၢ်အစုၣ်စံးစံးန့ၣ်, ထဲအဆံးန့ၢ်ဒီး ၁ မံၤလံးကြၢၣ်မိ န့ၣ်မၤသံဝဲဒၣ်ပုၤကညီၣ်ဒိၣ်တုာ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်လၢကွဲးစူးပုၤ,အ ဝဲချ့အံၤတစံးစံးဘၣ်န့ၣ်တခါ, ကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ညိးထီၣ်, တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ဆါဖဲအအိၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢပုၤကညီၣ်မိပုၤအလီၤဖဲအဆါအခါလၢအဟံးယုၣ်ဒီးတၢ်ဟၢဖါအတၢ်ဆါ, တၢ်ဘျီ, ဒီးဘၣ်တူၢ်နးနးကလံာ်, ဒီးတဘျီတခိၣ်တၢ်ဟၢဖါလူသ့ၣ်လီၤကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢအနၢ်ရဲၣ်တဖၣ်အတီၢ်ပူၤဒီးတၢ်သံပိာ်ထွဲထီၣ်ဝဲဒၣ်အခံန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢတၢ်လီၤတဘျီတီးဖဲကီၢ်ပယီၤပူၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ခိၣ်မူၤတယုၤဒီးတၢ်သးကလံာ်ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) အဝဲသ့ၣ်ဖိလံာ်တဖၣ်ထဲဒၣ်ဖါန့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်ဝဲချ့လၢအကိးပူၤဒီးတယုၤလီၤဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဝံၤအလီၤခံန့ၣ်လီၤ. နအဖ အသးတဖၣ်တဟ့ၣ်ပလီၤဒီးဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတဟ့ၣ်ပလီၤဝဲဒၣ်ပုၤသဝီဖိလၢကဘၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်ဒ်လဲၣ်(မ့တမ့ၢ်) တဟ့ၣ်ပလီၤစ့ၢ်ကိးသဝီဖိလၢတၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၢၣ်အပူၤအံၤန့ၣ်, နအဖသးပဒိၣ်တဖၣ်လၢခိၣ်ချ့သးရၢၣ်သၢဖုလၢ အခိၣ်အနၢ်လၢတၢ်ဖိခိၣ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢသဝီဖိတဖျါၣ်စုာ်စုာ်ကဘၣ်လူၤပိာ်ထွဲ ဒီး သ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ် ၂၀,၀၀၀ ထူၣ် (ကွဲးစူးပုၤအထူၣ်) န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်ကွဲးစူးပုၤအထူၣ်ဒီးဘၣ်အံးထွဲကွံာ်ထွဲဝဲစ့ၢ်ကိးတၢ်လၢအသ့ၣ်လီၤဝဲတဖၣ်လၢတၢ်မၤစၢၤတန့ၢ်နီတမံၤဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတအိၣ်နီတမံၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်လီၤအီၤစ့ၢ်ကိးမ့ၢ်ဟးဂီၤတခါနူဖီသဝီဖိဘၣ်ဟံးစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်မ့ၢ်ဒါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တမံၤလၢ, နအဖသးဖိတဂၤတဲသဝီဖိလၢ “နကျိၣ်, ပနၢ် ဒီးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတခါအံၤန့ၣ်, ပကမၤသံကွံာ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.” တၢ်တြီဆၢကဟုကယၢ်ဝဲဒၣ်ကွဲးစူးပုၤအထူၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်လီၤတဖၣ်အံၤန့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤဝဲဒၣ်တၢ်ဝံတၢ်ယိးလၢအယၢတဖၣ်လၢနူဖီသဝီဖိအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံဆိပ်ကုန်း ကူးစူးပုဏ် အထူပိလီအမဲထိပ်ဘိဉ်ဘိဉ်တဖန်လၢကါကျဲကပၤဖဲတန့ၤ
 ကီၤဆၢကတံၤတံၤလၢအမ့ၢ် နအဖအတံၤမၤဆူၣ်သဝီဖိလၢကဘၣ်သ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
 (တံၤဂီၤ ကညီဂီၤဝီဒွဲးယၢ်ကဂ့ၢ်)

န့ၣ်လီၤ. ဝဲထီၣ်ကိးကိသဝီန့ၣ်သ့ၣ်ဖိတဖန်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲသဝီဖိတဖန်အဆၢဖိကီၤဖိလၢအဘၣ်ထွဲဒီးသဝီဖိလၢအမံၤအိၣ်ကွဲးလီၤအသး
 န်လၢအံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

	သဝီဖိအမံၤ	တံၤဖိတံၤလံၤလၢအအိၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ
၁.	မၤလၢန့ၣ်ကုၤ	ဆီဖိတဘၣ်
၂.	မၤဒံၣ်ကီၤ	သၣ်မံၤညီတဒု
၃.	နီၤစမိ	သၣ်မံၤညီတဒု
၄.	မၤကီၤဒိၣ်	ဆီခဲဘၣ်
၅.	နီၣ် မၤလၢ	ဆီဖိတဘၣ်
၆.	နီၣ်မံၣ်	ကီၤတဒု

တံၤဂုဏ်ဆူၣ်ဒီးတံၤဟံးဆူၣ်ဝဲဒၣ်တံၤအိၣ်တံၤဆီလၢကမျၢၢ်တဖန်အဖိခိၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်အဖတံၤမၤအမၤသီ, မၤထီၣ်တံၤတခါစ့ၢ်ကိး
 န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢ အိၣ်ဝဲ ဆိးဝဲဖဲ တန့ၤခါကီၤ ဆၢ အပူၤတဖန် ကဘၣ် ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် တံၤ အိၣ် တံၤ ဆီလၢနအဖ သးမုၢ်လၢ အအိၣ် သ့ၣ်
 လီၤအသးဖဲဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖန်အံၤတလၢတဘျီန့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်လၢတံၤဂုၢ်အံၤအဖိခိၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်တံၤအိၣ်
 တံၤဆီလၢနံၣ်ခုၣ်ဘၣ်အုၣ်သးဖိ လၢအပူၤဟးဆူၣ်တံၤဖိအဂီၢ်တဘျီလၢလံၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ယုဝဲဒၣ်ဒီးခုၣ်အိၣ်ယုၣ်တဖန်စ့ၢ်ကိးယုစ့ၢ်ကိး
 တံၤန့ၣ်လီၤ.

ဝဲလါအိးကထိဘၣ် ၂၀၀၆န့ၣ်, နအဖမူဒါခိၣ်တဖန်အိၣ်
 ဆီလီၤအသးဖဲမ့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဘူးဒီးကီၣ်တဲၣ်ကီၢ်ဆၢ,
 ဟ့ၣ်လီၤတံၤ ကလုာ် လၢသဝီ ခိၣ် တဖန် လၢသဝီ တဖန် ဝဲ
 မဲၣ်ပျံၤဟီၣ်ကဝီၤလၢကဟဲထီၣ်တံၤအိၣ်ဖိၣ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်
 လီၤတံၤကလုာ်လၢသဝီဖိတဖန်ကဘၣ်ပူၤဝဲဖဲထဲၣ်တံၤ (ညီ
 န့ၣ်တံၤသ့ၣ်လၢတံၤထံၣ်စံးဒီးတံၤဂၤ)လၢအပူၤမ့ၢ်ဝဲ တခိၣ်
 ၁၀၀.၀၀၀ ကွဲး န့ၣ်လီၤ. နအဖမူဒါခိၣ်တဖန်ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ
 ဒၣ်လၢဖဲလီၤလံၤဆူသဝီခိၣ် အအိၣ် လၢတံၤ အိၣ်ဖိၣ်ပူၤဒီး
 တဲသဝီခိၣ် တဖန် လၢခိပန့ၣ်လၢအဆီလီၤအသးဖဲ ဖၣ်အုၣ်
 ဝုၢ် န့ၣ်သ့ၣ်ဒီးဆါဝဲတန့ၢ်လၢဘၣ်အယီသဝီဖိကဘၣ်တံၤ
 မၤဆူၣ်မၤစိး လၢ ကဘၣ် ပူၤဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. ဝဲ အတံၤ ငှး န့ၣ်
 ထီၣ် ထွဲၤကထၢၣ် (ဖဲထဲၣ်တံၤ) ဝဲအလီၤခဲန့ၣ်တဲသဝီခိၣ်
 တဖန်လၢတံၤကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ် စးထီၣ်လါမးဂုးတုၤလၢအုၣ်ဖျၢၣ်
 ၂၀၀၇န့ၣ် န့ၣ်လီၤ. နူဖိသဝီဖိလၢအလဲၤဘၣ်လၢတံၤအိၣ်
 ဖိၣ်အပူၤကျါတဂၤတဲဝဲဒၣ်လၢ “ပတသ့ၣ်ညါလၢပကဘၣ်
 သ့ၣ်ကါထွဲၣ်ကထၢၣ် (ဖဲထဲၣ်တံၤ) အံၤနဲ လဲၣ်ဝဲပပူၤဝဲ
 အလီၤခဲန့ၣ်လီၤ.”

နီၣ်ဖိတဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်, သဝီဖိလၢတန့ၤခါကီၤ ဆၢ တဖန် ဘၣ်ဝဲဒၣ် ညီၣ်လၢအကဲဝဲဒၣ် တံၤ
 ဟံးကီၤတခါလၢကထီၣ်ဒါ နအဖအတံၤ ဗုတံၤဖိတံၤသ့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖန် လၢ အ
 ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် တံၤဗုတံၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ် တခီအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ပူၤသးဖိလၢညီၣ်လၢအဘုၣ်သကိးဝဲ
 ဖဲနီၣ်ဖိတဖျၢၣ်အံၤအပူၤ, (မတမ့ၢ်) ဆါဝဲဒၣ်ညီၣ်လၢစ့ဝဲဒီး ဘုၣ်အါထီၣ်ကဒါက့ၤညီၣ်
 လၢနီၣ်ဖိတဖျၢၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. (တံၤဂီၤ ကညီဂီၤဝီဒွဲးယၢ်ကဂ့ၢ်)

တၢ်မၤဆူၣ်ပှၤသးလီၤသးကျဲၤဒီးတၢ်မၤဆးထီၣ်ကီၤထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

ဖဲ ၂၀၀၆ နံၣ် လီၤခံကတၢ်တၢ်မၤတၢ်ဘိတဖၣ်ဖဲထီၣ်, ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, နအဖလၢခိၣ်ချ့သးရ့ၣ် (၅၄၇), (၅၄၈)ဒီး (၅၄၉) ရဲၣ်ကျဲၤဝဲဒၣ်လၢပယီၤမူၤစလံၤလၢအဆိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်ဖဲ တန့ၤခါ (န့ၣ်)သဝီတဖၣ်, ငးဟးထီၣ်ကွဲၣ်လၢတၢ်မၤဆူၣ်အပူၤဆူ တၢ်ဟံးဖိၣ်ကမုၢ်အလီၤလၢအသ့ၣ်လီၤအသးဖဲချၢၣ်တခါသဝီကပၤန့ၣ်လီၤ. မူၤစလံၤတဝၢဖိတဖၣ်အ တၢ်က့ၤအိၣ်ဖိၣ်တၢ်လီၤဒီး သးလီၤသးကျဲၤကညီကီၢ်စံၣ်ပူၤအံၤ, ဒီးတၢ်မၤအဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ဟံးတၢ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤဒီးဟးထီၣ်ကွဲၣ်မ့တမ့ၢ်ဘၣ်မၤတၢ်မၤဆူၣ်မၤ စိးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤခံခါလၢကအံၤန့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်သးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကဟံးတၢ်ကွဲၣ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤဒီးလဲၤအိၣ်ဆူဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ ဒဲကဝီၤမ့တမ့ၢ်အိၣ်ရူၤသ့ၣ်က င့ဝဲဖဲပုၤလၢကျါဖဲကီၢ်ပယီၤဟံၣ်ကဝီၤပူၤဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ဒီးဒိၣ်ခွၢ်ဘၣ်အုၣ် အထံးဂူးကီၢ်သးညီန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၉၇န့ၣ်, နအဖဖိၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤပှၤပှၤယၢဖိတဖၣ်လၢခွၢ်အိၣ်ယုၣ်အပူၤ, ဒီးပှၤလီၤကဝီၤမူၤစလံၤလၢ အဆိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်ခဲလၢကတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးပယီၤကီၢ်စံၣ်သးမ့ၢ်တဖၣ် လၢကဘၣ်ဟးထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပလံၤအတၢ်ဘၢ ယုၤသရဲၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလီၤပှၤပှၤပှၤကွဲၣ်ခဲလၢခဲဆူ, အဝဲသ့ၣ်အလံၤစီဆုံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂုၢ်ဟးဂီၤ, ဒီးဟံၣ်ဖိၣ်ဖိထၢဖိတဖၣ်ဘၣ် တၢ်နီၣ်ကွဲၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. မူၤစလံၤအပူၤတဝၢလၢတန့ၤတဖၣ်, ဟံၣ်ယုၣ်ဒီးဟံၣ်အန့ၣ် ၂၀၀, တဲဝဲလၢအဘၣ် မၤဝံၤက့ၤအဘုၤအဟုၤတၢ်ကလၢဖဲလၢနီၣ်ဝဲဘၢ, ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်လဲၤအိၣ်လဲၤဆိးလၢတၢ်ဟံးဖိၣ်ကမုၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ် ဟံးဖိၣ်တၢ်လီၤ, တၢ်လီၤမ့ၢ်အိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်သန့က့, တလီၤကံၤဒ်သိးဒီး, ဟံၣ်ဖိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အစံၣ် လီၤလၢအသိတဖၣ်, တၢ်အဝဲအံၤတ့ထီၣ်တၢ်လံၤအသးလၢပှၤတစီၤဒီးတစီၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နအဖတဖၣ်ဟံးလီၤအသးလၢကမၤပျီကျဲ လၢမူၤစလံၤအတၢ်လီၤတတီၤဖဲတန့ၤဆါသဝီဒီးကသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အသးမ့ၢ်တၢ်လီၤသိဖဲတၢ်လီၤအံၤ, ဒီးကတုဲအခိၣ်ခိၣ်လၢအကြီၢ် ပှၤသးဖိတဖၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိၣ်ဖိဒီးပှၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢစးပထုဘၣ် ၂၈သိ, ၂၀၀၆နံၣ်, နအဖသးလၢခိၣ်ချ့သးရ့ၣ် (၅၄၈)ကိးဖိၣ်ဝဲဒၣ်သဝီဖိတဖၣ်လၢကရူၢ်အပူၤဖဲတန့ၤခါကီၢ်ဆၣ်န့ၣ် လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီသးဖိတဖၣ်တဲအဝဲသ့ၣ်လၢ “သဝီဖိတဖၣ်လၢအဖိ လၢမၤတၢ်လၢဝဲၣ်ဘိကိးတဖၣ်ကဘၣ်ဖဲက့ၤဆူအသဝီဒီး ဆဲးလီၤဝဲဒၣ်အဝဲသ့ၣ်ခဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤကိးဂၢၤဒဲးကဘၣ်ဖဲက့ၤမ့ၢ်တဖဲက့ၤတန့ၤဘၣ်. တဲသ့ဖိသ့ၣ်လဲၤလၢအမၤတၢ်လၢဝဲၣ်ဘိကိးတဖၣ် န့ၣ်လၢသုကဘၣ်ဖဲက့ၤဟံးန့ၣ်လံၤတၢ်ဟးထီၣ်ကွဲၣ်လၢလီၤအတၢ်အုၣ်ကီၤန့ၣ်လီၤ.” တၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၅၀၀ ကွဲၣ်ဒီးလံၤတၢ်အုၣ် ကီၤလၢတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအဂီၢ်အပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၁၀၀,၀၀၀ကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဆိၣ်သန့ဝဲဒၣ်ပှၤကညီဖိလၢအလဲၤအိၣ်လဲၤဆိး လၢကီၢ် ချၢတဖၣ်ကဘၣ်ဖဲက့ၤဆူကီၢ်ပယီၤလၢကဆဲးလီၤမံၤအဂီၢ်, ဖဲက့ၤဟံၣ်ထွဲထီၣ်အခံဒီးတၢ်မၤယံၣ်မၤနီၢ်ဒ်တၢ်ကစီၣ်လၢပသ့ၣ်ညါအသိး ဖဲလၢအိၣ်ကွဲၣ် ၂၀၀၆နံၣ်, နအဖ အခိၣ်ကျၢၢ်မံၤသါၤရှၢၣ် Senior General Than Shwe ဒီးကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်အကိတိၣ်ခိၣ်ကျၢၢ်ထၣ်ကစံၤ ဆုံန့ၣ် အဘၢၣ်စၢၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢစးပထုဘၣ် ၁၉သိ, သးတဖၣ်ထီၣ်ဟံးန့ၣ်က့ၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဒီး နီၤဟးထီၣ်ကွဲၣ်ထၣ်ကစံၤဒီးဖိၣ်ဂၢၢ်က့ၤတၢ်ယံၣ်ထၣ်ကစံၤအတၢ်ဟံးလီၤအတၢ်သးလီၤပလီၢ်လၢကမၤဆူၣ်ငးကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤကီၢ် ပယီၤလၢအဖဲမၤတၢ်တဖၣ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိလၢအထံၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်ပှၤလၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢအယုၤယိၣ်လီၤပလီၢ် ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအခွဲးအယာ်လၢ “တၢ်ငးန့ၣ်ပျီလၢအမ့ၢ်အတီသ့ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အပူၤကလုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်လၢထီၣ်ပှၤထီၣ်ဘၣ်ဖုးန့ၣ်. ကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်ကငးဟးထီၣ်ကွဲၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိအန့ၣ်ဖိထၢဖိတဖၣ်ဒီးကျဲးစး မၤဆးထီၣ်အတၢ်ပလၢပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်အခွဲးအိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကျဲးအိၣ်သိအဂၢတဘိလၢပှၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါအိၣ် လၢကီၢ်အခါကပလၢကမၤနးမၤဖိၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဆူပယီၤသးပဒိၣ်ကမၤယံၣ်ထီၣ်ပှၤလဲၤဖဲး လဲၤမၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသးသ့ၣ်တဖၣ်ကမၤတံးတၢ်အါထီၣ်ပှၤယုးယုးမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲး လၢလဲၤမၤတၢ်လၢကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်ပှၤတဖၣ်န့ၣ်ဒ်သိးကမၤဘၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဖိအိၣ်တီၢ်လၢလီၤခဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်အုၣ် ကီၤန့ၢ်ဒီးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဒ်သိးဒီးပယီၤသးပဒိၣ်ယုးအိၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤလဲၤမၤတၢ်လၢကီၢ်ချၢအသိးန့ၣ် လီၤ. အကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်, မ့ၢ်လၢကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်တၢ်ပၤတၢ်ပြဲးအိၣ်ထီၣ်အသိတခါလၢအဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရဲၣ်ဖဲအီၤဒီးကိတိၣ်ခိၣ်ကျၢၢ် ဧူၤရယုၣ်ကျဲၤလီၤနီၣ် အံၤန့ၣ်ပၤတၢ်ဟံးစၢၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယိၣ်ပယီၤသးပဒိၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒဲၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးဖိၣ်ဂၢၢ်ယာ်ဝဲထံ လီၤကီၢ်ပှၤတၢ်အိၣ်သးလၢအတဟံးယုၣ်ဒီးကွီၣ်တဲၣ်ကီၢ်အတၢ်မၤစၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂုၢ်လိာ်, မူၤဆူၣ်မူၤစိးတၢ်တဖၣ်

ဖဲလၢအုၣ်ထီၣ်ထီၣ်, ကဘၣ်ဖဲဟါခိ ၈:၀၀န့ၣ်ရဲၣ်န့ၣ် ဝိၣ်မုၢ်ဖိသ့ၣ်နီၢ်မ---လၢအသးအိၣ် ၁၄ နံၣ်, မ့ၢ်ဝဲထံၣ်သဝီဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ် ကျဲၤရ့ၣ် (အခွၢ်ပိၣ်)လၢအကွီၣ်သရဲၣ်မုၢ်ဟံၣ်ဝံၤဒီးဖဲက့ၤက့ၤဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. အဝဲဖဲက့ၤဝဲဒီးအသကိးအပိၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအ ဝဲသ့ၣ်ဖဲက့ၤလၢကျဲၤအခါ, နအဖသးခိၣ်ချ့သးရ့ၣ် (၅၄၇) အသးဖိတဂၢဟဲဝဲဆူအဆိၣ်ဒီးဖဲမၤတံၢ်တံၢ်, မၤကီၢ်မၤခဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ န့ၣ်အခါ, အသကိးဖိခံၣ်လၢအဖဲက့ၤယုၣ်ဒီးအီၤတခါယုၣ်ကွဲၣ်ဒီးက့ၤယုၣ်ကရိတဘၣ်ပိၣ်ခွါလၢသဝီပူၤတဂၢဘၣ်ယးတၢ်ကဲထီၣ်အ သးအံၤလီၤ. သဝီပိၣ်ခွါတဂၢအံၤလဲၤယုၣ်ကရိတဘၣ်လီၤလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးပိၣ်မုၢ်ဖိအံၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤအခါသးဖိ အံၤယုၣ်ကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်မ--- တဲဘၣ်အဖါတံၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးဒီးအီၤတဖၣ်, ဒီးအဖါတံၢ်တဲပှၤက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤခိၣ် အဖိခိၣ်မုၢ်တဲဘၣ်အီၤအသိးလီၤ.

“ဖဲပုသဝီဖိပိာ်တဂအံလဲတုလကမာစါနီမ-----အခါသုးဖိအံလုာ်ကွာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သုးဖိအံထီဝဲဖိသ့ၣ်မုာ်အံအမဲာ်သ့ၣ်တထံၣ်ဒီးဆီၣ်လီၤ ဃံာ်ကွာ်အါဒီးသီးကမာတရီတပါအါန့ၣ်လီၤ. နီၣ်မ-----တခီကျဲးစးဂဲပျါဂဲလီာ်ဝဲလကပူဖျးအဂီၢ်အဃိသုးဖိအံထီကဒီးအါတထံၣ်ဖဲအခါ ဒီးဖိသ့ၣ်ပိာ်မုာ်အံသါသပုကွာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုသဝီဖိတဂအံလဲတုအခါထီဝဲလက နီၣ်မ-----အံသါသပုကွာ်အသးလဲန့ၣ်လီၤ. အမဲာ် သ့ၣ်တခီညးထီဝဲဘၣ်ဆၣ်တံာ်မာတရီတပါအါတချုးဒီးဘၣ်”

တနံၣ်အလီၢ်ခံ, ဖိသ့ၣ်မုာ်အံအမဲာ်သ့ၣ်ကိညာ်လီၤက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဘၣ်အမိအပါလကအလဲထီၣ်က့ၤကွီတဘျီလက ဘၣ်ဒီးအဝဲကအိၣ်က့ၤဒၣ်အကစါအတံာ်ဒၣ်ဝဲလီၤ. အမိအပါ, သဝီသးပုာ်ဒီးအကွီသရၣ်သရၣ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ်ကျဲးစးတဲာ်ထီၣ်က့ၤ အသးန့ၣ်လီၤ. ပုသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၣ်ကီးလဲၤတဲာ်ထီၣ်တံာ်ဂံၢ်အံဆူနအဖခိၣ်ချ့သုးရၣ် (၅၄၇) သုးခိၣ်ခါမိထွဲဒီးပုးပုးဘၣ်သး သုးဖိတဂအံန့ၣ်လီၤ. လကတံာ်ဂံၢ်အံအဃိသုးခိၣ်အံနီၣ်ဟးထီၣ်ကွာ်သုးဖိလကမာမုာ်တံာ်တဂအံလဲလကသုးပူန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ညါအ သီးန့ၣ်နအဖသုးခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တစံၣ်ညီၣ်ဝဲအပုသုးဖိလကဟးမူဆူၣ်မူၣ်စီးတံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဒီးသုးခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မာစါကီးတံာ်ကမၣ် နီၣ်အံသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တံာ်တစံၣ်ညီၣ်ယၣ်စ့ၣ်ကီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. တဘျီတခိၣ်သုးခိၣ်ဟ်မာအသးစံၣ်ညီၣ်ဒၣ်အပုသုး ဖိခိဖျါသဝီဖိတံာ်ကဒုးကဒုးအဃိန့ၣ်လီၤ. လကမာခုၣ်လီၤက့ၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တံာ်သးဒိၣ်အဂီၢ်, သုးခိၣ်ခါမိထွဲအံနီၣ်ဟးထီၣ်ကွာ် အသုးဖိအံလဲလကသုးပူဒီးအတံာ်နီၣ်ဟးထီၣ်တံာ်တဘျီအံဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမုာ်ခံသီးအဝဲကဒုးနီၣ်ပာ်အသုးဖိအဂါတဖၣ်လကတံာ်မူဆူၣ် မူၣ်စီးပိာ်မုာ်အံန့ၣ်တံာ်မာအါသုးဒၣ်ထဲသုးခိၣ်သုးနီၣ်တဖၣ်ခါန့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၣ်ကီးဆဲးဟ်ဖျါထီၣ်ဒီးဘၣ်သးတံာ်မူဆူၣ်မူၣ်စီးအဝဲသ့ၣ် အဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တလီၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်န ---လကအအိၣ်လကထံၣ်သဝီဟ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်သး နအဖခိၣ်ချ့သုးရၣ် (၅၄၇) သုးဖိအဂါတဂမူဆူၣ်မူၣ်စီးအကီၢ်ဖဲလကအိၣ်ကထီ ဘၣ် ၂၀၀၆နံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤဆူအစံာ်ပုၤလကလဲၤကွာ်အကီၢ်ပုၤနီၣ်န့ၣ်လီၤ. မုာ်လကအဝဲထံၣ်နအဖသုးဖိတဂါဟဲအဃိအဝဲ အိၣ်ဆူသ့ၣ်အသးလကပုၤလဲၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပိာ်မုာ်အံဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလကအဝဲထံၣ်သုးဖိအံမာတရီတပါဝဲပုၤတဒုန့ၣ်လီၤ. ပုသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ်တံာ်ထီၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်သးတံာ်ဂံၢ်အံဆူသုးဖိအံအသုးခိၣ်အိၣ်ဒီးသုးခိၣ်အံစံးဝဲလကအဝဲကယုသ့ၣ်ညါသမံသမိးဘၣ်သးတံာ်ဂံၢ် အံလီၤ. လကခံဒီးပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်နီၣ်ဟူလကသုးဖိတဂါအံဘၣ်တံာ်ဆူဖျါကွာ်အံဆူတံာ်လီၤအဂါန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဒုအံအိၣ်ဟ်စါ လဲဒီးအဟးသးဖဲတံာ်မူဆူၣ်မူၣ်စီးအါအခါလဲန့ၣ်လီၤ. နီၣ်န-----တဲထီၣ်ဝဲလကတံာ်လီၤနံၣ်လီၤအဘၣ်အါအပူဖဲတံာ်မာတရီတပါပ နီၣ်အံဝဲအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤတဒုအဖခိၣ်မုာ်ကမုာ်ပုၤနီၣ်ဒိတဒုခါ, (မုတမုာ်) ကမုာ်ပုၤတကုးပုၤကညီတကုးခါန့ၣ်လဲၣ်အဂါန့ၣ်လီၤ. ဖဲပ နီၣ်အံဖဲလဲၤအဖိဒီးနီၣ်န---ထီၣ်ဘၣ်ဝဲလကပုၤနီၣ်ဖဲအံမုာ်ပုၤနီၣ်ဒိတဒုအဃိအဝဲကိးန့ၣ်က့ၤပုၤနီၣ်ဖဲအံအမံလက “တဝဲမတော” န့ၣ်လီၤ.

တံာ်ထာဆူၣ်ထာဆိးသုး

ဝဲလကအိၣ်က ၁ သိ, နံၣ်န့ၣ် နအဖလကခိၣ်ချ့သုးရၣ် (၃၅၆) သုးခိၣ်တံာ်မုာ်သ့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤတံာ်ကလုာ်ဆူသဝီလံာ်ဖျါအပူ, လကအဘူး ဒီးကွီကလံသဝီ, တန့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဆူသဝီဖိလကအသးနံၣ်အိၣ်တုၤလက ၄၀ တဖၣ်အအိၣ်လကထီၣ်ဝဲဂါကီၢ်တံာ်သိၣ်လဲန့ၣ်လီၤ. သဝီ ဒီးပုၤနီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လကဘၣ်ထီၣ်တံာ်သိၣ်လဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤယၣ်ဝဲဒ်အဖိလကအသိးလီၤ:

	သဝီမံး	ပုၤကညီနီၣ်ဂံၢ်
၁	နီၣ်ထံအူထီၣ်	၃၀ ဂ
၂	ဟ့ၣ်ဆူ	၃၅ ဂ
၃	မံးပျဲး	၃၀ ဂ
၄	ဖိအိၣ်ခိၣ်	၂၀ ဂ
၅	ပုၤနီၣ်ကျဲး	၁၀ ဂ

သုးတံာ်မာလိစး ထီၣ်မာဝဲ ဖဲလကအိၣ်က ၃ သိဒီး မာဝဲဒၣ် အသိတဆံန့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ် မူ ဘၣ် ဒါတဖၣ် ရဲၣ် ကျဲၤဝဲ တံာ် သိၣ်လဲဒီး တဲသဝီ ဝီဖိလကပုၤသဝီဖိလကအဟဲထီၣ်တံာ်လဲအံန့ၣ်. သဝီဖိအါဒ်အါဂါကဘၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် (မိးသတ်တဝဲဖွဲအရံ) ဒီးကီၢ်ပယီၤကဲတံာ်ဂါအတံာ် မာလိလကအကဟဲအသိတခါန့ၣ်လီၤ. ဝံးဒီး အဝဲသ့ၣ် ဟ့ၣ် လီၤဝဲတံာ် ကလုာ် လကသဝီ ဝီဖိ ၁၀၀ ဂါလကအအိၣ် ဟဲလကထံၣ်ဘျီက ဂူၤ လကအတံာ်သိၣ်လဲခါအံတခါစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလက နအဖသိၣ်လဲအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်သးဂါကီၢ်, (မိးသတ်တဝဲ ဖွဲအရံ) ဒီးကီၢ်ပယီၤကဲတံာ်ဂါသ့ၣ်တဖၣ်အံအတံာ်ပညီၣ်မုာ်ဝဲလက : သဝီတံာ်ဘၣ်တံာ်ဘၣ်အဂီၢ်, တံာ်မာစါလကသဝီအဂီၢ်, သဝီတံာ်ဒိၣ် ထီၣ်လဲထီၣ်အဂီၢ်ဒီး တံာ်မာစါလကနအဖသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နအဖသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ကဲဝဲ (မိးသတ်တဝဲဖွဲအရံ)ဒီးကီၢ်ပယီၤကဲ တံာ်ဂါသ့ၣ်တဖၣ်ဒ် ပုၤမာစါတံာ်သုးအပိၣ် (အရံ)တဖု (Auxiliary paramilitary forces) အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲတယံာ်တမိာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပ ယီၤသုးပဒိၣ် (နအဖ) ဘိးဘၣ်ရဲၤလီၤဝဲတံာ်ကစီၣ်ဘၣ်သးဒီးတံာ်ကရဲၤကရဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံမုာ်ဝဲဒ်သိးဒီးကတြိဆဲထီၣ်တံာ်တခါခါ လကဟဲဟံးန့ၣ်ဒီးမာဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပဒိၣ်အတံာ်မိတံာ်ကမိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲလကယူအါရဲၤထီၣ် ၃ သိ ၂၀၀၆နံၣ်န့ၣ်, သုးရၣ်ခိၣ်မိးစံာ်သ့ၣ်လကအအိၣ်လကခိၣ်ဖျါဘိသုးက့ (၉၉၉) လီၤဆိသုးရၣ်လကအအိၣ် ဆိလီၤအသးလကကီၢ်တဂါအံဟ့ၣ်လီၤတံာ်ကလုာ်ဆူသဝီဖိလကမံးပျါဟီၣ်ကဝီ, တန့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်လကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆိသုးန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်

သဝီခိန်နာပုတဘုမူဘုဒါသုဂ်တဖၣ်ဘၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ဆိၣ်ဖိၣ်ဒီးဒိကနၣ်သုးခိၣ်အံၤတဲၤလဲၤဘၣ်ယးသဝီတဖၣ်ပူၤတၢ်ကထာသုးပွဲၤဂၤပုၤဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢမဲၤပျဲၤဟီၣ်ကဝီၤပူၤန့ၣ်သဝီဆိၣ်ဖိၣ် ၉ ဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢမဲၤပျဲၤဒီးဟ့ၣ်ဂါကဂၢၢ်တခီအဲၤယုၤလၢစ့န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢကဂၢၢ်အဂၤန့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဒၣ်လၢပုၤကညီန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအလဲၤ မ့ၢ်တသ့လဲၤမ့ၢ်တချးဘၣ်သုဂ်တဖၣ်န့ၣ်အဲၤသုဂ်ကဘၣ်ယုပုၤသဝီဖိတဂၤလၢအသဝီပူၤလၢအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲၤသုဂ်ယုလၢ သဝီအဂၤတန့ၢ်ဘၣ်. ကဘၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲအနီၢ်ကစၢ်သဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒိဗျီလၢတၢ်မၤန့ၣ်ဆူၣ်ဒ်အံၤသုဂ်တဖၣ်အယိသဝီဖိလၢကၢၢ်ဂီၤသဝီသုဂ်တဖၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤသဝီခါလဲၤထီၣ်ကန့ၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိတနီၤနီၤစံးဝဲလၢ. “ပမ့ၢ်ဘၣ်လဲၤကဲခိၣ်ဖၢၣ်ဘိသုးနီၢ်ကီၢ်ကီၢ်န့ၣ်. ပကလဲၤကဲလၢခ့ၣ်ဆၣ်ယုၣ်သုးသၢဒ်ခိၣ်ဒီး” န့ၣ်လီၤ.

သုးခိၣ်မိၤခွံၣ်သုဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢသဝီဖိအဂီၢ်တုၤလၢလါအုၣ်ဖြၢၣ် ၂၅ သီ ၂၀၀၆န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၤဝဲဘၣ်သဝီသုးပုၤသုဂ်တဖၣ်လၢ “သုဟဲၤဆၢန့ၣ်ယၢသုပုၤမ့ၢ်တတုၤဖဲန့ၣ်သီအဲၤအံၤန့ၣ်ဒီးမၤသုတိသုမၤဘိၣ်ထီၣ်န့ၣ်သုတၢ်ဘိၣ်ဒီးဟဲၤထီၣ်လၢယအိၣ်ကိးဂၤဒီး” န့ၣ်လီၤ. ကဂၢၢ်ခိၣ်ဒီးသဝီသုးပုၤသုဂ်တဖၣ်သုဂ်ညါဝဲလၢအဲၤသုဂ်မ့ၢ်ဘၣ်လဲၤထီၣ်ဆူၣ်သုးခိၣ်အံၤအဆိၣ်ဒီးဆိၣ်ဒၣ်ပုၤကပၤန့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဒုးယၢ်အပူၤတုၤအဲၤသုဂ်အပူၤသဝီဖိဟဲၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်မ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီသုဂ်တဖၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးဘူးထီၣ်အသိးန့ၣ်သဝီသုးပုၤဒီးကဂၢၢ်ခိၣ်သုဂ်တဖၣ်စံးဝဲလၢအဲၤသုဂ်မံကတုၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နံၣ်လၢအပူၤက့ၢ်, လၢညါတဖၣ်န့ၣ်သဝီဖိသုဂ်တဖၣ်ဘၣ်ကဲဒၣ်သုးထဲသၢနံၣ်ဇီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲ ၂၀၀၆ နံၣ်, တနံၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဘိယုဝဲသဝီဖိလၢကဘၣ်ကဲသုးန့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢထံဝံၣ်ဘျီသဝီသုဂ်တဖၣ်ဝဲဘၣ်ကညီဂီၢ်ဝဲခွဲးယၢ်ကရူၢ်လၢမဟီၣ်တနံၣ်န့ၣ်ပုၤမၤအဲၤသုဂ်ဆုၤထီၣ်သဝီဖိယုဂၤလၢကဘၣ်ကဲသုးသၢနံၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်သဝီဖိဆုၤအီၤတန့ၢ်ဘၣ်အယိဆုၤန့ၣ်ဒၣ်အီၤထဲသၢဂၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိသၢဂၤအံၤကဲသုးသၢနံၣ်တပုၤဒီးဘၣ်ဆိၣ်ဒီးခဲနံၣ်ဒီး. ဘၣ်ဆၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဘိတဖၣ်ယုအါထီၣ်ကဒီးဝဲသဝီဖိလၢကဖဲကဲသုးန့ၣ်လီၤ. အဲၤသုဂ်တခိးဝဲတုၤသဝီဖိသုဂ်တဖၣ်အံၤကဲသုးအနံၣ်ပုၤထီၣ်ဘၣ်. သဝီဖိအလီၢ်လံၤလၢအလဲၤကတုၢ်လံၤသုးတဖၣ်တဖဲက့ၤဒီးဘၣ်ဘၣ်ဆၣ်အသိတဖၣ်ဘၣ်လဲၤက့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်လံၤတဖဲက့ၤဒီးဘၣ်ဒီးအသိဘၣ်လဲၤလံၤအံၤန့ၣ်အိၣ်လံၤသၢဘျီလံၤန့ၣ်လီၤ. ထံဝံၣ်ဘျီသဝီဖိသုဂ်တဖၣ်ကအုၣ်စ့ၤလဲၤအဲၤသုဂ်ဘၣ်ငါဝဲပုၤတနံၣ်န့ၣ်လၢစ့ယိ ၁၅,၀၀၀ ဘးဒ်သီးကလဲၤကဲန့ၣ်သုးလၢအဲၤသုဂ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤန့ၣ်သဝီဖိလၢဘၣ်ကဲဒီးသုးတနံၣ်ဒီးန့ၣ်အိၣ်တုၤဒီးတဂၤဒီးသဝီဖိလၢအဘၣ်ကဲဒီးခဲနံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတဂၤဒီးစ့ၤကိးဒီးအဲၤသုဂ်ယုအါထီၣ်ကဒီးအသိဒီးအယိတၢ်သုဂ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဟီၣ်ဖိယုဝဲလၢန့ၣ်ကလီၤလၢစ့ဖးအါညါန့ၣ်လီၤ. သဝီသုးပုၤဒီးကရူၢ်ခိၣ်သုဂ်တဖၣ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဝဲဒိၣ်မးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ကရူၢ်ခိၣ်တဂၤဝဲဘၣ်ကညီဂီၢ်ဝဲခွဲးယၢ်ကဂၢၢ်လၢ, “ဘၣ်မန့ၢ်အယိလၢသဝီဖိသုဂ်တဖၣ်ဘၣ်ယုထီၣ်ယၢလၢကကဲကရူၢ်ခိၣ်န့ၣ်လဲၣ်. တၢ်ဒ်အံၤဘၣ်ယၢတဖၣ်လၢနီၤတဖဲလၢဘၣ်. ” န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်လီၢ်ဆိၣ်ဖိၣ်အပူၤန့ၣ်သဝီသုးပုၤတနီၤနီၤသံက့ၢ်မိၤခွံၣ်သုလၢဘၣ်မန့ၢ်အဲၤဘၣ်ထာသုးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၤခွံၣ်သုလဲၤစံးဆၢအဲၤသုဂ်လၢ, “နအမ့ၢ်ဟဲၤဒုးပုၤဒီး. ဒ်သီးပကဒုးဆၢက့ၢ်အဲၤသုဂ်အဂီၢ်ပထၢအါထီၣ်ပသုးနီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” လၢအမဲၤညါဒုသဝီသုးပုၤသုဂ်တဖၣ်တဲဆၢမန့ၢ်မးတဘျီဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအဲၤသုဂ်ဟဲၤက့ၤထီၣ်လၢတၢ်ချၢဒီးအဲၤသုဂ်တဲလီၢ်အသးလၢခိၣ်ဖၢၣ်ဘိန့ၣ်တခးနအဖနီတဘျီဘၣ်, ဒီးအဲၤသုဂ်ဟးပိၣ်လီၢ်ဒၣ်အခံၤဒီးနအဖသုးသုဂ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်န့ၣ်ထံဝံၣ်ဘျီသဝီဒီးသဝီအဂူၤအဂၤသုဂ်တဖၣ်မၤတၢ်တဘၣ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးမၤတၢ်တသ့စ့ၤကိးနီတမံၤဘၣ်အယိအဲၤသုဂ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လဲၤသုးဒ်မိၤခွံၣ်သုလၢယုဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဒ်အိၣ်ချ

လၢတန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၣ်ပူၤအံၤန့ၣ်သဝီဖိသုဂ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဆါအါကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ညၣ်ဂီၢ်လီၤကီၢ်အတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. လၢထံဝံၣ်ဘျီသဝီအံၤအစၢၤကတၢ်ပုၤအဂၤလွံၢ်ဆံသံကွံၣ်ဝဲလၢတၢ်ညၣ်ဂီၢ်လီၤကီၢ်တၢ်ဆါဖဲအပူၤကွံၣ်စ့ၤကီၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသုဂ်တဖၣ်အံၤအါဒၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဖိသုဂ် ၈ နံၣ်ဆူၣ်အဖိလၢသုဂ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိသုဂ်တဖၣ်စံးဝဲလၢတနံၣ်အံၤတၢ်ညၣ်ဂီၢ်တၢ်ဆါအံၤန့ၣ်ကဲထီၣ်သးအါထီၣ်ဒီးနးထီၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအဆိက့သုဂ်တဖၣ်အါဒၣ်တက့ၢ်လဲၤဝဲဆူၣ်အဲၤယုၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. ခုၣ်အဲၤယုၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်သဝီဖိသုဂ်တဖၣ်အံၤကသံၣ်ဖိၣ်ကသီဖိၣ်ဘၣ်ဆၣ်သဝီဖိသုဂ်တဖၣ်ကဘၣ်လဲၤမၤနီၣ်လီၤဝဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးသုဂ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒၣ်လၢနအဖအတၢ်ပဖိလၢမ့ၢ်ဒ်သီးကဟီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢနအဖသုးအံၤတၢ်တီၤမၤစၢၤဝဲသဝီဖိလၢကသံၣ်ဖိၣ်ကသီဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိတနီၤနီၤလဲၤဝဲဆူၣ်အဖတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးလၢအဆိၣ်လၢဝုၤပုၤဒီးလၢသဝီလၢအဆိၣ်သုဂ်တဖၣ်အပူၤလၢတၢ်ကူဆါယါဘျီအဂီၢ်စ့ၤကိးန့ၣ်လီၤ. လၢနအဖတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်ကသံၣ်ကသီသုဂ်တဖၣ်အပူၤဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသုဂ်တဖၣ်ဟီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢခဲအံၤန့ၣ်တၢ်ပသိၣ်ဆါတၢ်ဆါအံၤကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဆါလၢအဘၣ်ပုၤအါကတၢ်လၢတန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

မိၤမုၢ်သးစၢ်လၢတန့ၣ်ဆါကီၢ်ဆၣ်တဂၤဘၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲ (Plasmodium falciparum malaria) (PF တၢ်ညၣ်ဂီၢ်လီၤအါအါကတၢ်) မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်လီၤကီၢ်တၢ်ဆါတကလုၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒီးသံသ့န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ တညီဂီၢ်ဝဲခွဲးယၢ်တဂ့ၢ်)

ကညီနံနံထိပ်သီ

တနံနံအံ၊ ကညီနံနံထိပ်သီအဆိကတော်တနံနံဘဉ်ဝဲဖဲလါဒ်ဘဉ် ၁၉ သီနံနံလီၤ. တချူဒံးလၢတၢ်မၤလၢကပိၤအဆိကတော်တၢ်ဘဉ်ဒံးအခါပုၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်ကရီၤကူးဝံၤစၢၤက့ၤအဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးအတံၤဖိသကိးဖိသုၣ်တဖၣ်အဘုအဟုန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအမၤဝံၤဆိသုၣ်တဖၣ်ကတၢ်ကတီၤယၢ်ဟံၣ်စၢၤဝဲသံးဒီးအဝဲသုၣ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူပုၤလၢမၤတၢ်လၢစံၣ်ပုၤသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သနံက့ၤမ့ၢ်လၢခိၣ်ဖျၢၣ်ဘီ(ဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်)သုးတဖၣ်တၢ်မၤအယိ, နံနံထိပ်သီတၢ်အိၣ်မူးအိၣ်ပွဲအံၤကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ်ဘီ(ဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်)တဖၣ်ဟံၣ်လီၤဝဲလၢအဝဲသုၣ်ကမၤတၢ်အိၣ်မူးအိၣ်ပွဲဒီးဒိၣ်လၢအဝဲသုၣ်သုးတၢ်လီၤသုၣ်တဖၣ်အယိအဝဲသုၣ်မၤဝဲသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်လဲၤမၤန့ၣ်အတၢ်, ယုၤသဝီဖိအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးကျိၣ်စုၤလၢတၢ်မၤလၢကပိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံနံအံၤ, ဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်သုးတဖၣ်ကတၢ်ကတီၤဆိယၢ်ဟံၣ်စၢၤတၢ်လၢညါတလါ, ဖဲလါနီၣ်ဝဲဘဉ်, လၢတၢ်ကမၤလၢကပိၤကညီနံနံထိပ်သီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ကလုာ်ဆူမဲၢ်ပျါဟီၣ်ကဝီၤအပူၤလၢပုၤကဘဉ်ဆူန့ၣ်အဝဲသုၣ်ပုၤအဂၤ ၁၀၀ ဂၤ, ပိာ်မုၢ်ဒီးပိာ်ခွါယုၣ်ဝဲလၢဂ်, ဒီးယုၣ်ပုၤသုၣ်တဖၣ်အံၤဒ်သိးကကတၢ်ကတီၤန့ၣ်ယၢ်အတၢ်လၢတၢ်မၤလၢကပိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်နီၤတဆူဝဲအဂၤတကယၤပုၤပုၤဘဉ်အယိဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်ခိၣ်နၢတဖၣ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၣ်လၢအဝဲသုၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢတၢ်လီၤဟီၣ်ကဝီၤအံၤအပူၤတဂၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ.

“ပတၢ်ဆိကတော်တၢ်အိၣ်လၢပကမၤန့ၣ်ထိပ်သီလၢပသဝီပုၤဘဉ်, မၤလၢပကဘဉ်မၤဝံၤက့ၤပဘုပဟုဒီးပကဘဉ်ဆူဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးပဖိပလဲၤလၢကလဲၤမၤစၢၤဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်အတၢ်အယိတၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲဖဲဒိၣ်လၢပဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ပုၤသဝီဖိအဂၤတဂၤတဘဉ်စ့ၢ်ကိးကညီဂံၢ်ဝဲဒွဲးယၢ်ကရူၢ်လၢ,

“နံနံထိပ်သီအံၤမ့ၢ်ဝဲလၢပုၤကညီဖိခဲလၢကအဂီၢ်, ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ကတၢ်ကတီၤဆိယၢ်စၢၤတၢ်ခါအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢပဂီၢ်နီၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်မ့ၢ်ကတၢ်ကတီၤဆိယၢ်စၢၤတၢ်ထဲတန့ၣ်ကကိညၢ်ဒံးလၢပဂီၢ်ဒံး. ပုၤသးစၢ်သုၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဒီးလဲၤဘဉ်ခီဖျါလၢ, ဖဲပလဲၤမၤစၢၤန့ၣ်အတၢ်အခါပစုတအိၣ်လၢပကမၤအိၣ်တၢ်အဂီၢ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်သဝီဖိသုၣ်တဖၣ်ဘဉ်မၤတၢ်လၢစံၣ်ပုၤဖဲမ့ၢ်ဆါဆိဆၢကတီၢ်ဒီးဘဉ်အိၣ်ဘုးဝဲဖဲမ့ၢ်န့ၣ်ဆၢကတီၢ်ဒီးသိးအဝဲသုၣ်ကမၤဝံၤက့ၤအဘုအဟုချူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဒိဝဲသံးမၤ. ဖဲကညီနံနံထိပ်သီအဆိကတော်န့ၣ်ပုၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်ဒိဝဲသံးမၤဒီးအိၣ်သကိးဝဲဖဲအဝဲသုၣ်မၤတၢ်လၢစုးစံၣ်ဝံၤအဆိကတော်န့ၣ်ဒီးအဝဲသုၣ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤစ့ၢ်ကိးအသကိးဖိလၢအမၤစၢၤကူးစၢၤအဝဲသုၣ်ဘုဟုသုၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ ကညီဂံၢ်ဝဲဒွဲးယၢ်ကရူၢ်)

သဝီဖိတဂၤက့ၤစိာ်က့ၤအဘုဟုလၢအဝဲကူးဝံၤသုၣ်တဖၣ်ဆူအဘုဖိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်အဝဲသုၣ်တဖၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်စ့ၢ်ဒိၣ်မးလၢကကူးဘုကူးဟုအဂီၢ်မ့ၢ်လၢအဝဲသုၣ်ဘဉ်မၤန့ၣ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤဆိးတၢ်မၤ, ဟံၣ်သုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ကတၢ်ကတီၢ်ဟံၣ်စၢၤဒံၣ်ခုၣ်ဘဉ်အုၣ်နံနံထိပ်သီတၢ်အိၣ်မူးအိၣ်ပွဲသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ ကညီဂံၢ်ဝဲဒွဲးယၢ်ကရူၢ်)

တၢ်လီၤလၢတၢ်မၤလၢကပိၤနံနံထိပ်သီဒိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်အကျါတတီၤလၢခိၣ်ဖျၢၣ်ဘီမၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲအဝဲသုၣ်အိၣ်ဆိလီၤသးတၢ်လီၤဖဲကိကိာ်, လၢသဝီလၢအိၣ်လၢသုမ့ၢ်ကျိကၢ်နံၤဖဲကိၣ်တၢ်ကိဆၢန့ၣ်လီၤ. တနံနံအံၤ, ပယိးမုၢ်ဂဲၤဒိ, ခွါဂဲၤဒိအါဂၤဒီး ပယိးပုၤသးဝံၣ်တၢ်ဖိစဲၤနီၢ်အါဂၤလၢအအိၣ်လၢဝုၤတကူၣ်သုၣ်တဖၣ်ဘဉ်တၢ်ဟံၣ်စိာ်ဆိဆူတၢ်လီၤအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်သုၣ်တဖၣ်ဘဉ်တၢ်စိာ်ဆိဆူဖျၢၣ်အုၣ်ကိာ်ဂျၢ်ဒီးပၤကိာ်သီလုၣ်ဒီးနအဖသုးပုၤခိးကးတၢ်ဖိသုၣ်တဖၣ်လဲၤယုၣ်တၢ်ဒီးအဝဲသုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်တဘဉ်ကညီဂံၢ်ဝဲဒွဲးယၢ်ကရူၢ်လၢသဝီလၢအအိၣ်ဘုးဒီးစ့ၢ်ကိာ်သုၣ်တဖၣ်, တဖျၢၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်ဘဉ်ဟ့ၣ်ဝဲ ၅၀,၀၀၀ကွး လၢကမၤစၢၤတၢ်မၤလၢကပိၤနံနံထိပ်သီတဘျီအံၤအတၢ်လၢကတူၣ်လၢဂ်စ့ၢ်ဒီးပုၤအဂၤ ၁၀၀ ဂၤ လၢကမၤစၢၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ်အံၤဘဉ်တၢ်ယုၣ်လံၤအိၣ်လၢလါနီၣ်ဝဲဘဉ်လံၤလံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢတၢ်အံၤအယိပုၤဘဉ်ကိဘဉ်ခဲလၢအအိၣ်လၢဒဲကဝီၤပုၤသုၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ဆူတၢ်မၤမူးမၤပွဲတဘျီအံၤလၢကထံၣ်ဘဉ်ဒီးနၢဟုဘဉ်ပုၤသးဝံၣ်တၢ်ဖိစဲၤနီၢ်သုၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, ပုၤထံဂုၤကိာ်ဂၤအါမးစ့ၢ်ကိးဟံၣ်လဲၤလၢတၢ်မၤလၢကပိၤ

အံ့စွာကိန်းနှင့်လီ။ အဲဒီတုန်းကနီမုာ်ပုာ်ဟံတံကစီဗိ၊ တနီမုာ်ပုာ်ဟးကသုာ်ကသီဖိဒီးတနီမုာ်ပုာ်လၢအမၤတၢ်ဘၣ်ယး ပုာ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဒီးပုာ်သုးလီာ်သုးကျဲဖိလၢကွီာ်တဲာ်ကီာ်ဆၢတခိသုာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ နံၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုာ်သုးတဖၣ်အံၤဒ်သိးမၤလၢကပီၤ နံၣ်ထီၣ်သီကနီၤဒ်ခိၣ်မုာ်ဒီးလုာ်အိၣ်လုာ်အိၣ်ကမျိာ်ကနီၤအဂီၢ်အဲဒီတဖၣ်ဟံထီၣ်တၢ်ဝံယၢလၢသဝီဖိအလီၤဒီးမၤအုာ်မၤဆိး၊ ယု အုာ်ယုဆိးသဝီဖိသုာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ကတိၤလၢခံ

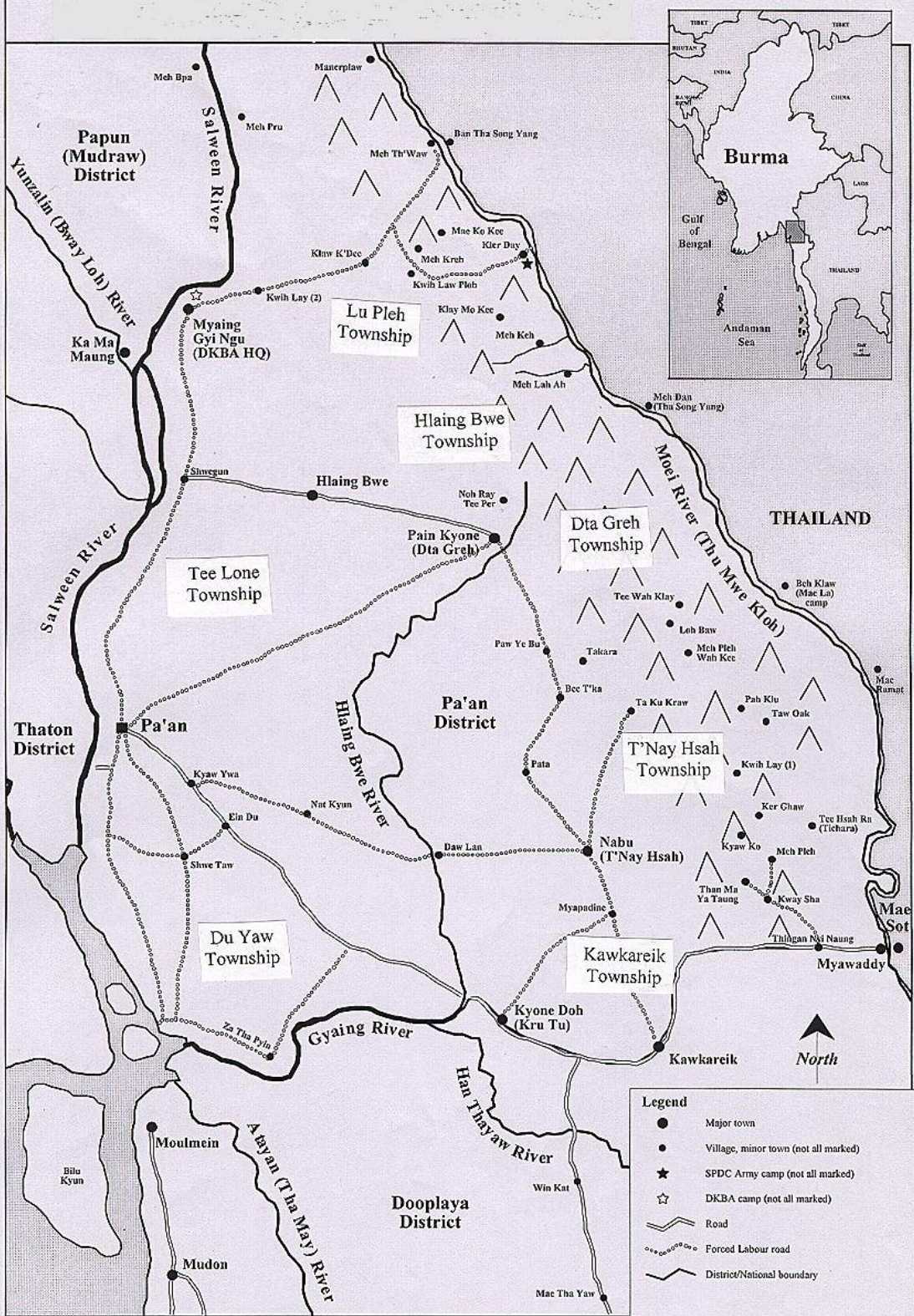
ဖၣ်အုာ်ကီာ်ရၣ်အပူၤအူကလံၤထံးမုာ်ထီၣ်တခိန့ၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအအုာ်အကီၤမုာ်တအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်သန့ကုဒီးသဝီဖိသုာ်တဖၣ်အတၢ် အိၣ်မူကိခဲထီၣ်ဝဲကွီာ်ကွီာ်လၢနအဖဒီးခိၣ်ဖၢၣ်ဘိသုးတဖၣ်အတၢ်မၤတၢ်ဆုၢဖိလၢန့ၣ်လီၤ။ သုးတဖၣ်ဟံးန့ၣ်အုာ်ကွီာ်သဝီဖိဟီၣ်ခိၣ်လီၤ ဒ်တၢ်ဘၣ်အသးဒ်ဝဲဒီးအဲဒီသုာ်သုာ်တၢ်မၤအုာ်မၤဆိးတၢ်မၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်လီၤအံၤအပူၤလီၤ။ အဲဒီသုာ်မၤသဝီဖိတဖၣ်သုာ်ထီၣ်ဘိထီၣ်န့ၣ် အီၤတၢ်ဒီးမၤဝဲဒ်ကျိာ်စုအတၢ်ဟဲန့ၣ်လၢသုးခိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ။ သဝီဖိသုာ်တဖၣ်အကျိာ်အစု၊ အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးအဆၣ်ဖိ ကီာ်ဖိသုာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အုာ်ကွီာ်အီၤတုၤဒ်လၢအဲဒီသုာ်တအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အလၢအပူၤလၢလီၤလၢဘၣ်၊ ဒီးန့ၣ်အ သိးသဝီဖိသုာ်တဖၣ်တၢ်အိၣ်အုာ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုစ့ကိးတအိၣ်ဒီးအဲဒီသုာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်မၤဘၣ်ဒီးဒီးတၢ်မၤဟးဂူၤ ဟးဂီၤဒ်အံၤသုာ်တဖၣ်လၢသုးဖိသုာ်တဖၣ်မၤဝဲန့ၣ်တၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်အဲဒီသုာ်ဘၣ်.အါန့ၣ်အန့ၣ်, သဝီဖိသုာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤ အုာ်အီၤလၢကလဲၤထီၣ်န့ၣ်အဖသုးတၢ်သိၣ်လီၤ, ခိၣ်ဖၢၣ်ဘိသုးတဖၣ်စ့ကိးထၢသုးထၢသံၣ်လၢသဝီဖိကျိာ်ဒီးအဲဒီသုာ်ဘၣ်မၤန့ၣ်စ့ကိး သုးတၢ်မၤ, ဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ကိးကျိာ်စုဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အုာ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဘိဒီးန့ၣ်အဖသုးဒ်သိးကဟံဖျါထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ညါကသုာ်ညါ ဝဲသဝီဖိလၢအိၣ်လၢအဲဒီသုာ်အတၢ်ပၤဖိလၢတဖၣ်သးဖဲဒ်ခိၣ်မးလၢအဲဒီသုာ်တၢ်ပၤဖိလၢန့ၣ်လီၤ။ သဝီဖိသုာ်တဖၣ်မုာ်ကျဲးစးယုာ်ပူၤ ဖျဲးအသးလၢတၢ်မၤတၢ်ဆုၢလၢလီၤဘၣ်လၢအလီၤသုာ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်သန့ကုဒီးခိၣ်ဖၢၣ်ဘိအတၢ်မၤသကိးတၢ်အံၤဟ့ၣ်ဝဲသဝီဖိ တဖၣ်တၢ်လီၤထဲတစးလၢကဟူးဂဲၤပဒုာ်ကွီာ်အသးန့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသန့တဖၣ်

- *Pa'an District: Land confiscation, forced labour and extortion undermining villagers' livelihoods.* (KHRG #2006-F1, February 2006)
- *Pa'an District: Food security in crisis for civilians in rural areas* (KHRG #2005-B3, March 2005)
- *Forced Labour and the DKBA in T'Nay Hsah Township, Pa'an District* (KHRG #2005-B2, February 2005)

Recent photos from the area are presented in *KHRG Photo Gallery 2006* (KHRG #2006-P1), *KHRG Photo Gallery 2005* (KHRG #2006-P1, 6/4/06) and *KHRG Photo Set 2005-A* (KHRG #2005-P1, 27/5/05). These and other KHRG reports and maps of the region can be found on the KHRG web site at <http://www.khrg.org>.

Pa'an District

Legend

- Major town
- Village, minor town (not all marked)
- ★ SPDC Army camp (not all marked)
- ☆ DKBA camp (not all marked)
- Road
- Forced Labour road
- District/National boundary

Scale: 1:650,000 / 1 cm to 6.5 km / 1 inch to 10.3 miles
 Map by KHRG (Karen Human Rights Group)

Karen Districts

©Karen Human Rights Group (KHRG), 2005

Scale: 1 cm to 22 km
1 in. to 35 miles